

TAXES AS THE FISCAL BASIS OF STATE EXISTENCE

The article deals with the generalization of the world experience in the development of taxation in the conditions of globalization of economic processes. It determines that in modern conditions, the classical principles of taxation have not lost their relevance and are defined by organizational and legal principles specific to each individual state. The article emphasizes that the distributive function of taxes as an instrument of purposeful influence on social and economic processes becomes more and more important. The current state of Ukrainian taxation helps to increase the deficit of financial, material and informational resources necessary for the formation of conditions for economic growth. The development of the Ukrainian tax system does not usually correlate with the positive processes and phenomena that it is called to serve.

Key words: taxes, functions of taxes, tax system, direct and indirect taxes.

УДК 336.225.672+673+674

Святаш С.В.

аспірант,

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО РАХІВНИЦТВА У КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ

У статті досліджено питання формування податкової звітності на базі даних обліку в податках. Розглянуто важливість провадження контролю та аналізу податкової інформації для платників податків та фіскальних органів. Запропоновано шляхи підвищення ефективності діяльності контрагентів та держави у сфері оподаткування для економії часу, спрощення оподаткування, дотримуючись принципу зручності. Автоматизація податкової діяльності повинна проводитися шляхом використання сучасних технологій, електронних платформ, застосовуючи всі переваги електронного документообігу та наявних сервісів для подання податкової звітності. Україна повинна запозичувати досвід інших держав у реформуванні адміністрування податків. Використання принципу «єдина декларація – єдиний платіж» дасть змогу застосувати всі можливості поліпшення, полегшення, підвищення ефективності та прозорості податкових органів та суб'єктів господарювання.

Ключові слова: податкова звітність, облік у податках, аналіз, контроль, автоматизація, єдина декларація, e-документообіг, e-сервіс.

Постановка проблеми. Для підтримання та поліпшення ефективності провадження господарської діяльності суб'єкта господарювання ведеться контроль та здійснюється аналіз показників економічної активності платника податків. Податкове рахівництво та бухгалтерський облік, на основі яких формується податкова звітність, є першочерговим і єдиним постачальником необхідної інформації щодо стану та напрямів розвитку підприємства, відповідно, саме така інформація і формує інформаційну базу для здійснення контролю (як внутрішнього, так і зовнішнього) та аналізу отриманих первинних та зведених фінансових, зокрема податкових, показників.

Оскільки податкова звітність формується на основі даних і бухгалтерського обліку, і податкового рахівництва, то інформація щодо фінансово-господарського стану платника податків дублюється, надзвичайно

ускладнюється, ймовірно, виникають розбіжності в інформації, до того ж зазвичай вона не є систематизованою та автоматизованою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перспективи розвитку фінансової звітності досліджував М.В. Корягін [1]; питання обліку та звітності у системі оподаткування розкрито в роботах М.І. Бондара, Л.Г. Довінської, Н.М. Лисенка та ін. [3]; важливість контролю та провадження аналітичної діяльності аналізував О.В. Олійник [4]. Ґрунтовне дослідження щодо міжнародного досвіду адміністрування податків здійснено О.О. Савчук [7], Т.П. Фурса та С.М. Синиця [8], загальні положення щодо адміністрування податків та податкової звітності в умовах українських реалій розкриті у роботах О.В. Шпак [9], І.М. Щирби [10] та М.Т. Щирби [11].

Метою статті є пошук шляхів підвищення ефективності аналізу та контролю у сфері оподаткування, полегшення та спрощення роботи податкових обліковців та фіскальних органів за рахунок автоматизації їх інформаційно-аналітичної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Як вірно зазначає І.М. Щирба [11], у сучасних умовах економічного розвитку податкову звітність розглядають, головним чином, як інформаційну систему, що утворюється з огляду на потреби ринкової інфраструктури, а також є основою для прийняття рішення як платниками податків, так і державними контролюючими органами.

Крім того, що облік платника податків переобтяжений дублюванням та ускладненим обрахунком показників у цілому, кожен податковий платіж несе за собою збільшення облікової інформації, яка накопичується передусім у податковому рахівництві та частково чи повністю дублюється у бухгалтерському обліку, адже облік інформаційних даних ведеться на основі переважно одних і тих же первинних документів залежно від цілей облікової політики. Не зайвим буде пам'ятати про те, що фінансовий (бухгалтерський) та податковий обліки формуються на постійному та повному спостереженні за господарськими процесами платника податків. Для здійснення такого спостереження суб'єкти господарювання використовують відповідні первинні документи (доказовість обліку) та методи бухгалтерського обліку (документація, оцінка, калькуляція, інвентаризація, баланс, подвійний запис) під час обліку в податках.

Загалом податкове рахівництво має за мету «формування своєчасної, повної й достовірної інформації про здійснення господарські операції платником податків протягом звітного податкового періоду з метою оподаткування, а також забезпечення користувачів інформацією для контролю над правильністю нарахування, повнотою і своєчасністю перерахування податків і зборів до відповідних бюджетів» [3, с. 31]. Отже, варто наголосити, що основним функціональним призначенням податкового обліку є акумулювання, реєстрація, групування інформації, її обробка та аналіз відповідно до потреб платника податків і державних контролюючих органів (для складення податкової звітності щодо виконання встановлених податковим законодавством функцій та інших розрахунків для внутрішніх потреб платника податків щодо мінімізації податкових платежів та податкового планування тощо).

В умовах ринкової економіки держава не може нав'язувати платникам податків єдиний підхід до ведення рахівництва [11, с. 49], однак вибрана облікова політика платників податків повинна відповідати встановленим законодавчим нормам. Користувачі фінансової, зокрема податкової, звітності потребують розширені, додаткові дані щодо податкової політики підприємства та методів оптимізації податкових платежів, а тому облік в податках повинен містити інформацію про методи і процедури здійснення обліку [11, с. 51]. Органічний зв'язок між фінансовим обліком та фінансовою звітністю реалізовується, коли інформація фінансового

обліку перетворюються на аналітичні показники фінансової звітності [10], зокрема податкової, звітності.

Податкові розрахунки та складена на їх основі податкова звітність є надзвичайно важливою частиною документообігу платника податків. Податкові органи отримують податкову звітність від економічних суб'єктів незалежно від того, чи ведеться фактично господарська діяльність платниками податків. Так, згідно з ПКУ [6], платники податків для подання податкової звітності на безоплатній основі можуть використовувати автоматизовану систему «Єдине вікно подання електронної звітності», використовуючи мережу Інтернет та електронний цифровий підпис. Автоматизація обліку на всіх його стадіях підвищить ефективність здійснення аналізу та контролю податкової інформації.

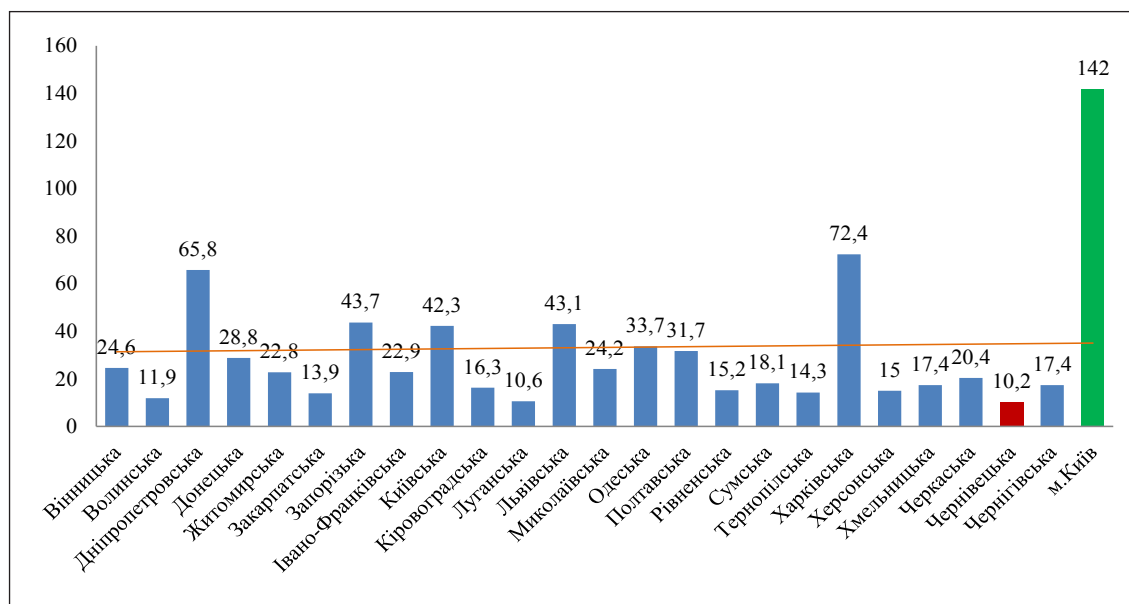
Останні роки показують, що облік у будь-якій сфері зазнає змін, адже користувачі кінцевої інформації (різного роду звітності) потребують постійну релевантну інформацію. Відмова від паперової звітності прискорює документообіг та ефективність прийняття управлінських рішень на основі даних обліку в податках. Нині податкові органи надають можливість платникам податків подавати податкову звітність за допомогою електронного сервісу «Кабінет платника податків» на добровільних засадах. Для використання даного сервісу платники податків повинні мати електронний цифровий підпис.

Так, згідно з даними ДФС щодо кількості електронних цифрових підписів, найбільше платників податків, які скористалися ЕЦП для використання сервісу «Електронний кабінет платника податків», у м. Київ – 142 тис. осіб (рис. 1).

Причому середня кількість таких платників податків становить 31,2 тис. осіб. Показово, що платники податків вибрали більш ефективний спосіб подання податкових декларацій – електронний сервіс – у Києві (142 тис. осіб), Харківській (72,4 тис. осіб), Дніпропетровській (65,8 тис. осіб), Запорізькій (43,7 тис. осіб), Львівській (43,1 тис. осіб) областях, а найменш прогресивні в даному руслі виявилися Чернівецька (10,2 тис. осіб), Луганська (10,6 тис. осіб), Волинська (11,9 тис. осіб) області.

Крім повної комп'ютеризації та автоматизації обліку в податках, варто зосередити увагу на тому, що постійне розширення обсягу податкової інформації, розширення запитів різного напрямку щодо податкової інформації відповідно до потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів, податкова звітність та окремі розрахунки набувають дедалі більшого ускладнення. Відповідно, ґрунтовного перегляду потребують податкова звітність (податкові декларації) та аналітичні розрахунки в податковому рахівництві для спрощення податкових розрахунків та уникнення дублювання податкової та фінансової інформації.

М.В. Корягін [1] акцентує увагу на парадигмальному зсуві у фінансовому обліку – переходу від четвертої до п'ятої парадигми фінансової звітності. Так, одним із центральних понять у цьому поступальному процесі є інтегрована фінансова звітність суб'єктів господарювання, яка дає змогу відображати сукупні показники економіч-

Рис. 1. Кількість осіб, які скористалися «Електронним кабінетом платника податків» за допомогою ідентифікації електронним цифровим підписом, тис. осіб

Джерело: складено автором на основі інформації ДФС

них агентів щодо бухгалтерсько-управлінської сфери. Таким чином, долучаючи до інтегрованої та управлінської частини звітності інформацію щодо податкових розрахунків, так звана консолідована (з погляду різного спрямування інформаційних запитів) звітність дасть можливість уникнути непотрібного дублювання інформації та зведених показників.

Унаслідок постійної зміни методів ведення бізнесу, підходів до формування вартості підприємств, форм провадження податкових та облікових реформ потреби у зміні підходів до ведення податкового рахівництва дедалі зростають. Для формування нового підходу обліку в податках із метою полегшення та підвищення ефективності її функціонування доцільно змінити та модернізувати декілька компонентів (рис. 2).

Отже, для того щоб прийти до консолідованої податкової звітності (звіт, який включатиме інформацію про всі податкові платежі, здійснювані суб'єктами господарювання – платниками податку протягом єдиного – однакового для всіх податкових платежів – податкового періоду), потрібно розробити нові форми для податкової звітності як за формою, так і за змістом. Кожна податкова декларація з кожного податку повинна бути переглянута та спрощена відповідно до найновіших технологій електронних сервісів для сплати податків та зборів.

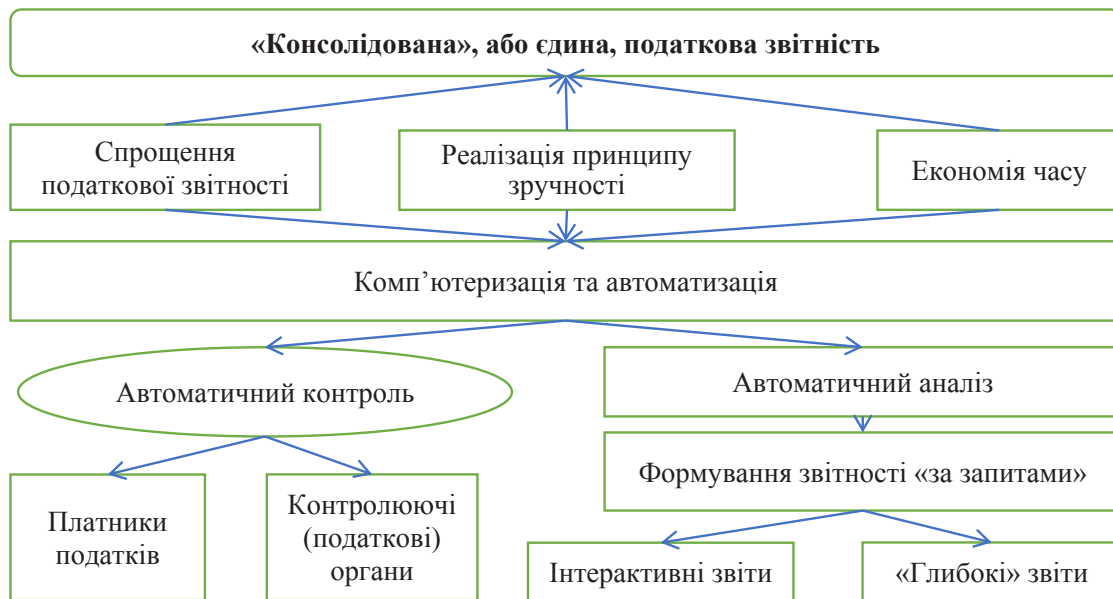
Особливої уваги потребує реалізація принципу зручності формування податкової звітності для платників податків. Так, у деяких розвинених країнах суб'єктам господарювання – платникам податків пропонується кілька процедурних варіантів сплати податків, і, таким чином, вони вибирають один, зважаючи на власні соціально-економічні особливості їх діяльності [9].

Передовий досвід у сфері уніфікації податкової звітності демонструє Швеція, реформуючи податкову

систему за принципом «єдина декларація – єдиний рахунок, єдиний платіж – єдина адреса (платежу)», причому кожному громадянину Швеції присвоюється єдиний фіскальний номер (ID), який є уніфікованою формою державного обліку населення [2]. Така система дає змогу платникам податків сплатити податкові платежі єдиним дорученням, а податкові органи уже розподіляють кошти за відповідними рахунками. Таку прозору та ефективну систему єдиного рахунку використовують також Данія та Велика Британія [7, с. 210]. Система дає можливість 100% запобігання помилкового перерахунку податкових платежів, окрім того, податкові органи мають реальну постійну картину щодо стану розрахунків платників податків із бюджетом, а позитивний ефект для платників податків полягає у тому, що у разі переплати за одним із податкових платежів, за іншим не виникає заборгованості, що відповідає реалізації принципу зручності. Крім того, ведення єдиного рахунку дає змогу державним органам уникати витрат на перепис населення, даний рахунок заміняє всі види державного обліку щодо медичного та пенсійного забезпечення, органів внутрішніх справ, міждержавної міграції тощо [8, с. 36].

В Україні принцип зручності реалізовується за допомогою використання «Електронного кабінету платника податків», адже використання захищеного Інтернет-порталу для платників податків не передбачає придбання спеціалізованих програм, а також надає можливість інтегрувати наявне програмне забезпечення та програми електронної звітності до електронного кабінету.

Таким чином, використання телекомунікаційних технологій, інноваційних Інтернет-порталів та засобів електронного документообігу за принципом єдиної звітності та єдиного рахунку дасть змогу підвищити

Рис. 2. Схема підвищення ефективності обліку в податках та місце «консолідованої», або єдиної, податкової звітності

Джерело: складено автором

ефективність податкової діяльності платників податків та фіскальних органів на принципах зручності та економії затрат часу на ведення обліку в податках та провадження контрольних функцій щодо достовірності та повноти сплати податкових платежів.

Однією із центральних переваг упровадження автоматичних комп'ютерних систем у податковій системі є зменшення затрат часу на ведення податкового рахівництва та складання податкової звітності платниками податків. Водночас економія часових ресурсів відбуватиметься і в податкових органах під час здійснення арифметичних перевірок, перехресних звірок, перевірок за формою отриманих від суб'єктів господарювання та громадян податкових декларацій установленної електронної форми.

За даними Doing Business [5], платники податків в Україні витрачають 327,5 години на рік на облік у податках та складання податкової звітності. Так, Україна знаходиться на 43-му місці щодо складності податкової системи, витрат часу на складання податкової звітності та податкового тягаря. Значну частку часових витрат на складання податкової звітності становить облік ПДВ, а саме 199 години на рік (61%). Податок на прибуток у середньому забирає 36,5 години на рік (11%), а соціальні платежі – 92 години на рік (28%). Однак дані показники не враховують витрати часу на складання податкової звітності з інших податкових платежів, наприклад екологічного податку, збору за першу реєстрацію транспортного засобу та ін. Загалом Україна має потужні можливості скоротити загальні часові затрати на складання та подання податкової звітності до контролюючих органів. Мінімальним таким показником може похвалитися Люксембург, де дана величина становить 55 годин на рік.

Використовуючи інноваційні інформаційні технології, суб'єкт господарювання та контролюючі органи можуть побудувати ефективну автоматичну систему, яка базується на даних бухгалтерського та податкового рахівництва, виконуючи контрольно-аналітичну функцію управління. На рівні підприємства основою інформаційного забезпечення фінансової діяльності є дані рахівництва (податкового та бухгалтерського), на рівні податкового органу основою контрольно-аналітичної функції є отримані податкові декларації від платників податків.

Доцільно зазначити, що аналіз і контроль тісно пов'язані. Як зазначає О.В. Олійник [4, с. 95], економічний аналіз та контроль тісно співвідносяться між собою, оскільки аналіз відносять до складників методу контролю. Впевнено можемо говорити про те, що і аналіз, і контроль використовують ті ж облікові та позаоблікові дані. Інформація розрахунків у сфері аналізу є базою для провадження контролю, і водночас документально оформлені результати контролю стають первинними чи зведеними джерелами здійснення аналізу даної інформації, що дає змогу суб'єкту підприємства знайти слабкі місця у фінансово-господарській діяльності та побачити фактори, які допоможуть виправити ситуацію та збільшити ефективність підприємницької діяльності. Так, похідними від контролю документами, що є базою для аналізу, можуть бути матеріали ревізій, висновки аудиторів, матеріали перевірок податкових органів та ін.

Розвиток ведення бізнесу вимагає виконання аналізу, однією з функцій якого є контроль над виконанням планів та поставлених завдань. У сучасних умовах дана функція набуває дуже великого значення, бо невизначеність та наявність величезної кількості аль-

тернативних шляхів розвитку процесів та явищ, асиметричність інформаційних потоків, їх насиченість та перенасиченість потребують постійного контролю над виконанням та змістом показників господарської діяльності, їх коригування в оперативних та стратегічних планах, здійснення спостереження та підвищення ефективності виконання поставлених цілей та завдань.

У разі повної комп'ютеризації та забезпечення автоматизації інформаційно-аналітичної роботи, контроль як на базі платників податків, так і в податкових органах може здійснюватися автоматично. Автоматично здійснювати контроль над правильністю та вчасністю нарахування та сплати податкових платежів, достовірністю показників в податковій звітності, їх якості можливо без «людського фактору» за умови електронного документообігу встановленого формату, вигляду. Так, якщо всі платники податків будуть подавати податкові декларації та допоміжну звітність в електронній формі, то податкові органи матимуть повну базу для здійснення автоматичного контролю (рис. 3).

Отже, використовуючи передову технологію та електронні сервіси, податкові органи, отримуючи податкову звітність (декларації) від платників податків, зможуть автоматично здійснювати візуальну перевірку правильності заповнення декларацій згідно з чинним податковим законодавством, перевіряти правильність розрахунку показників податкової звітності, вчасності її подання відповідно до встановлених строків, автоматично перевіряти достовірність показників та виявляти схеми уникнення чи ухилення від оподаткування за допомогою автоматичної звірки та перехресного контролю між показниками податкових декларацій

економічно пов'язаних контрагентів, глибинно аналізувати ділянки податкових декларацій «підвищеного ризику», тобто тих, де статистично висока вірогідність помилкових обчислень чи реалізації схем незаконної мінімізації податкових платежів.

Дані автоматичні сервіси будуть корисними не лише податковим та іншим державним контролюючим органам, а й платникам податків у частині автоматичного визначення окремих показників податкової звітності у разі використання електронних сервісів складання податкової декларації; крім того, ці сервіси містять найновіші форми податкових декларацій та автоматичне заповнення даних реквізитів установлених форм, що унеможливує здійснення помилок у змістовному заповненні звітності у сфері оподаткування. Електронна звітність також не потребує арифметичної перевірки платником податків, адже акумульовані та розрахункові дані заповнюються автоматично. Якщо додати можливість автоматичного перенесення даних електронних первинних документів податкового рахівництва до податкової звітності, то можливим стане досягнення 100%-го рівня автоматичного формування податкової звітності та уникнення ймовірності використання «тіньових» схем оподаткування. Також за умови автоматичного формування податкової декларації будуть відсутні факти подання податкової декларації не у визначений термін, однак за такої умови є ймовірність неповної подачі декларацій (у разі невчасної реєстрації первинних документів). Проте цю проблему можливо побороти, якщо будуть надходити платнику податків сигнали про те, що наближається термін подачі податкової декларації та сигнали про відсутність окремого

Рис. 3. Елементи автоматичного контролю, здійснювані податковими органами

Джерело: складено автором

первинного документу на основі аналізу показників інших первинних документів щодо окремої господарської операції, іншими словами – сигнали про наявність прогалин у фінансово-господарській інформації. Таким чином, податкові органи матимуть змогу здійснювати автоматичний «глибинний» контроль, тобто документальну невізну перевірку, адже всі первинні документи та аналітичні розрахунки платників податків будуть доступні в електронній формі. Так, щоб оглянути інформацію щодо окремого показника, наприклад об'єкта оподаткування, потрібно буде «натиснути» на показник, що дасть змогу підтягнути всі первинні документи, на базі яких розраховані дані суми.

Подібні функції та можливості електронної податкової звітності дають змогу не тільки здійснювати контроль над дотриманням податкового законодавства, а й здійснювати автоматичний аналіз податкової інформації для знаходження місць для оптимізації податкових платежів, підходів до роботи між платниками податків та контролюючими органами і подальшого прийняття ефективних управлінських рішень.

Використовуючи інноваційні засоби телекомунікації, платники податків та податкові органи зможуть формувати в режимі он-лайн звіти за окремими запитамі. Наприклад, податкові органи зможуть отримати сукупну інформацію по всіх платниках податків, за видами економічної діяльності, показниками податкових декларацій чи стосовно окремого платника податків щодо сплачених сум податкових платежів за запитуваний період в «один клік». Платники податків зможуть автоматично формувати звіти, наповненні необхідною інформацією щодо власної господарської діяльності, порівнювати показники, бачити тенденцію та здійснювати автоматичний прогноз на наступні податкові періоди в короткостроковій та довгостроковій перспективах, бачити власну ефективність у сфері оподаткування та місця, де можливо її підвищити.

Формування додаткової звітності за запитамі користувачів можна поділити на інтерактивні звіти та «глибинні» звіти, або візуальні та текстові звіти. Інтерактивні звіти зможуть задовольнити потреби в інформації і платників податків і контролюючих органів щодо наочної (візуальної) інформації у сфері оподаткування. Своєю чергою, «глибинні» звіти зможуть підтягувати не лише візуальну інформацію, а більшою мірою первинні документи, на основі яких розраховуються вибрані показники. Доцільно надати можливість підтягувати первинні документи та інші аналітичні розрахунки щодо конкретного показника чи сфери фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання у хронологічному порядку з виділенням у них (кольором, рамкою тощо) відповідних даних, які враховуються під час розрахунку вибраної величини, що дасть змогу отримати більш широку інформацію щодо певної ділянки господарювання платника податків або швидко знайти потрібний документ, показник чи сукупність даних. Доцільно надати можливість формування звітності не тільки «підтягуванням» первинних

чи зведених документів, а й загальних баз у вигляді таблиць, які міститимуть сукупні чи певний вибраний обсяг показників за визначені податкові періоди.

Реалізуючи запропоновані заходи щодо автоматизації контрольної та аналітичної функцій та за умови відповідних змін у податковому законодавстві, можливе досягнення формування «консолідованої», або єдиної, податкової декларації. За озброєння можемо взяти досвід Швеції в реалізації принципу «єдина декларація – єдиний рахунок». Так, податкова звітність може формуватися у відповідні періоди, наприклад місяць, а податкові платежі сплачувати авансовими платежами на єдиний рахунок із розподіленням сум по відповідних рахунках податковими органами. Після закінчення звітного року будуть розраховуватися остаточні суми податкових платежів, і у разі недоплати різниця стягуватиметься з платників податків, а за переплати – повертатимуться надмірно сплачені кошти на банківський рахунок суб'єкта господарювання чи громадянина – платника податків. Єдина декларація має об'єднувати інформацію щодо всіх податкових платежів, сплачуваних суб'єктом фінансово-господарської діяльності, причому звітність має бути простою, короткою та зручною щодо її формування, аналізу та «читання». Для спрощення податкових форм та уникнення надмірності використання показників у податковій декларації доцільно переглянути значення та необхідність відображення відповідних показників. А оскільки в паперовому вигляді звітність не потрібна, то єдину податкову декларацію можливо звести до кількох ключових показників, а формування її реалізувати автоматизовано та «блоково» (тобто виведенням невеликого обсягу інформації, яку потрібно внести у хронологічному чи іншому, більш зручному вигляді) у разі неможливості автоматизації перенесення відповідних показників.

Висновки. Підсумовуючи, можемо впевнитися, що актуальність автоматизації обліку в податках та формування податкової звітності у розрізі підвищення ефективності здійснення аналітичної та контрольної функції як платників податків, так і контролюючих органів є непереоціненою та надзвичайно високою. Так, важливими кроками для досягнення зростання ефективності роботи учасників податкових відносин за принципом взаємовигоди та на партнерських засадах є:

- використання оновлених (сучасних) телекомунікаційних технологій та електронних сервісів;
- електронний документообіг та 100%-е охоплення ним платників податків, ідентифікація платників за допомогою електронних цифрових підписів;
- спрощення податкової звітності з дотриманням принципу зручності та економії часових витрат на складання та перевірку податкових декларацій;
- автоматизація обліку;
- автоматизація контролю та аналізу, запровадження можливості автоматичного складання додаткової звітності за запитамі;
- побудова податкової системи за принципом «єдина декларація – єдиний рахунок (платіж)».

Список літератури:

1. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2016. 276 с.
2. Міжнародний досвід реформування податкових систем: види податків та електронна звітність / Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid/>.
3. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування: навч. посіб. / М.І. Бондар, Л.Г. Ловінська, Н.М. Лисенко та ін.; за заг. ред. М.І. Бондаря, Н.М. Лисенко; передм. Т. І. Єфименко. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. 584 с.
4. Олійник О.В., Барановська Т.В. Роль і значення контролю в здійсненні аналітичної діяльності. Вісник ЖДТУ. 2008. № 1(43). С. 94–103.
5. Офіційний сайт Doing Business. URL: <http://www.doingbusiness.org/>.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Савчук О.О. Досвід адміністрування податкових надходжень у країнах з розвинутою економікою. Фінанси, грошовий обіг, кредит. 2016. № 30/1. С. 207–214.
8. Фурса Т.П., Синиця С.М. Фіскальний механізм: зарубіжний досвід та українські реалії. Інтелект XXI: Світова економіка та міжнародні відносини. 2016. № 5. С. 32–36.
9. Шпак О.В., Донських Ю.А. Податкова система України: сучасний стан та процес реформування. URL: http://www.gusnauka.com/18_ENXII_2015/Economics/3_194810.doc.htm.
10. Щирба І.М. Теоретичні основи формування системи звітності підприємства. Науковий вісник асоціації докторів філософії України. 2015. Вип. 1. С. 128–133.
11. Щирба М.Т., Щирба І.М. Облікова політика в системі економічної безпеки підприємства. Наукові записки. 2013. № 1(42). С. 47–59.

АВТОМАТИЗАЦІЯ НАЛОГОВОГО УЧЕТА В КОНТЕКСТЕ СОЗДАНИЯ НАЛОГОВОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ БАЗЫ ДЛЯ АНАЛИЗА И КОНТРОЛЯ

В статье исследован вопрос формирования налоговой отчетности, которая базируется на данных налогового учета. Рассмотрена важность проведения контроля и анализа налоговой информации для налогоплательщиков и фискальных органов. Предложены пути повышения эффективности деятельности контрагентов и государства в сфере налогообложения для экономии времени, упрощения налогообложения, придерживаясь принципа удобства. Автоматизация налоговой деятельности должна проводиться путем использования современных технологий, электронных платформ, применяя все преимущества электронного документооборота и имеющихся сервисов для представления налоговой отчетности. Украина должна заимствовать опыт других государств в реформировании администрирования налогов. Использование принципа «единая декларация – единственный платеж» позволит применить все возможности улучшения, облегчения, повышения эффективности и прозрачности налоговых органов и субъектов хозяйствования.

Ключевые слова: налоговая отчетность, учет по налогам, анализ, контроль, автоматизация, единственная декларация, e-документооборот, e-сервис.

AUTOMATION OF THE TAX ACCOUNTING IN THE CONTEXT OF CREATION OF THE TAX INFORMATION BASE FOR ANALYSIS AND CONTROL

The article deals with the issues of formation of tax reporting based on the tax accounting. The importance of the control and analysis of tax information for the taxpayers and fiscal authorities' purposes is considered. The ways of improving the activity efficiency of counteragents and state in the field of taxation are proposed, in order to save time and to simplify the taxation, following the principle of convenience. Automation of tax activities should be done with the use of modern technologies, electronic platforms, and with application of all the advantages of electronic document flow and available services for filing tax reporting. Ukraine should use the experience of other states that have an advanced experience in reforming tax administration. The use of the principle "single declaration – single payment" will allow taxpayers and the state to apply all the possibilities to improve, facilitate and increase the efficiency and transparency of tax authorities and business entities.

Key words: tax reporting, tax accounting, analysis, control, automation, single declaration, e-document flow, e-service.